
Medisinens viktige verdigrunnlag må aldri tas for gitt

AKTUELT I FORENINGEN

ANNE-KARIN RIME

anne-karin.rime@legeforeningen.no

President

«Jeg vil ta vare på min egen helse, velvære og evner, for å kunne gi behandling og omsorg av høyeste standard». Høres det kjent ut? Ordene er hentet fra Genèveerklæringen, da den ble oppdatert i 2017.

Genèveerklæringen ble første gang vedtatt av Verdens legeforening (WMA) i 1948, og leses fortsatt høyt av alle delegatene under WMAs møter. Erklæringen inneholder 12 løfter som handler om vår profesjons forpliktelse til å utøve yrket til det beste for alle pasienter, men også om at vi leger må ta vare på egen helse.

For et par år siden besluttet også WMA å markere verdensdagen for den medisinske profesjonen – Verdens legedag. Det skjer hvert år den 30. oktober, og Legeforeningen markerer dagen som en solidarisk hyllest til legers engasjement for menneskeheten, pasientene og ikke minst respekt for de etiske verdiene som den medisinske profesjonen er tuftet på. Markeringen henger dermed tett sammen med løftene som avgis i Genèveerklæringen.

De siste årene har dessverre vist oss hvor viktige de etiske verdiene i den medisinske profesjonen er. I krig og konflikt er den medisinske nøytraliteten stadig under angrep. Sykehus har alt for ofte vært mål for krigføring. Legeforeningen har gjentatte ganger tatt til orde for at det ufravikelige prinsippet om medisinsk nøytralitet må respekteres. Helsepersonell må få gjøre jobben sin på en trygg og forsvarlig måte – uansett.

Under forrige WMA-møte i oktober, ble Helsinkideklarasjonen om etiske regler for forskning på mennesker oppdatert. Helsinkideklarasjonen er en av de etiske grunnsteinene for medisinsk forskning, og er et referansedokument for forskning på mennesker i alle verdensdeler.

I år er det 60 år siden Helsinkideklarasjonen ble vedtatt for første gang. På 60 år har det skjedd store medisinske fremskritt, og disse skaper nye etiske problemstillinger. Samfunnsutviklingen gir også nye perspektiver på etiske spørsmål, og derfor var det nødvendig med en oppdatering av deklarasjonen. Arbeidet med oppdateringen ble ledet av Den amerikanske legeforeningen, ved Jack Resneck Jr.

Samtykke til bruk av egne data – i lys av ny teknologi og den økende innsamlingen av data om pasienter og forskningsdeltakere, har fått mye oppmerksomhet i arbeidet med Helsinkideklarasjonen. Den oppdaterte teksten er blant annet styrket med hensyn til hvordan man best mulig ivaretar forskningsdeltakere som er i utsatte situasjoner. Her hjemme har vi fulgt arbeidet med Helsinkideklarasjonen tett, og vi mener at den oppdaterte versjonen bidrar til å støtte opp under tilliten mellom lege og pasient.

Både Genèveerklæringen og Helsinkideklarasjonen viser frem medisinenes viktige verdigrunnlag. Dette er verdier vi aldri må ta for gitt, men fortsette å jobbe for kontinuerlig. Slik kan vi stå sammen på tvers av landegrenser i et faglig fundert fellesskap – også i urolige tider.

Akkurat nå er det tusenvis av leger som redder liv et sted i verden. Takk til alle dere, for jobben dere gjør hver eneste dag, hver eneste natt, 365 dager i året.

Publisert: 25. november 2024. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.24.14.11

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. januar 2026.